DAGSINS MEINING

Illa gjøgnumhugsaði íløgukarmurin

Valla man nakar mótmæla, tá sagt verður, at fleiri kommunur fyrr eru komnar illa fyri vegna ov nógvar íløgur. Tað er ivaleyst skilagott, at onkur koordinering er frá landsins síðu viðvíkjandi kommunalum íløgum. Alt skal tó valdast.

Íløgukarmurin, sum landstýrismaðurin í fíggjarmálum hevur lagt fram er, sum so nógv annað hjá hesari samgonguni, ein alt ov fýrakantað og illa gjøgnumhugsað skipan, ið eingin kann liva við. Tað er løgið, at samgonguflokkarnir ikki langt síðani hava broytt hetta lítið gjøgnumhugsaða uppskot, tí sera ringt er at finna nakran, ið er nøgdur við skipanina, og kemur skipanin at forkoma menning í smærru kommununum, heldur hon fram.

Kommunalar íløgur kunnu vera so ymiskar. Tað er skeivt at bólka allar íløgur saman undir eitt. Er talan um eina kommunala rulluskoytubreyt, so verður tann íløgan flokkað á sama hátt sum alneyðugar íløgur sosum skúlaútbyggingar ella læknahølir, og er tað púra burturvið. Hettar kundi verið loyst við einari ella aðrari vekting, soleiðis, at eitt nú skúlaútbyggingar bert vektaðu helvtina, tá tað kom til íløgukarmin.

Ein annar trupulleiki, ið vit her hava gjørt vart við fyrr, er, at íløgur koma í stórum klumpum. Ein lítil kommuna skal kanska byggja ein skúla 30 hvørt ár, men við núverdni stirvnu og illa gjøgnumhugsaðu skipan, so ber als ikki til hjá einari slíkari kommunu at gera nakað sum helst við at byggja nakrantíð, hóast teir kanska hava spart upp í nógv harrans ár. Onkur má fortelja Karsten Hansen og hansara ráðgevum, at kommunalar íløgur eru ikki eftir einari linju, og ger hetta seg serliga galdandi hjá smærri kommunum. Ein loysn á hesum kundi verið at gjørt langtíðaríløgukarmar, har eitt meðaltal kann vera sett fyri eitt áramál, soeliðis, at ein bygingur kann byggjast, uttan at tað skal taka tíggju ár hjá einari minni kommunu, ið annars er væl fyri.

Tað skal verða okkara vón, at samgongan tekur seg um reiggj og avtekur stirvna og illa gjøgnumhugsaða íløgukarmin beinanvegin, og setur okkurt meira hóskandi og ikki minst veruleikanært í staðin. Íløgukarmurin er ikki ristur í grót, hann kann broytast, um politiski viljin er til staðar, men spuringurin er, um hann er tað. Livst so spyrst.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Andstøðan er ongin loysn

Sigvald Zachariasen
FO-435 Streymnes

Er andstøðan nøkur loysn, Hr Atli Hansen og Kristian Magnussen? Nei, og aftur nei!

Ja, nú vera tey gomlu og veiku brúkt til skálkaskjól sum ongantíð fyrr. Sjálvt Atli Hansen fyrrverandi tingmaður úr Gøtu, er farin at skriva so hjartaliga um eldraøki, og tey veiku. Vit eru rættiliga nógv í tali ið vita, at tað sum veruliga hevur hansara áhugað, er tað sum svimur í sjónum. Hetta tí, at reiðarnir fáa jú fiskikvotur fyri einki, og kunnu selja tær víðari fyri nógvar pengar til sín sjálvs, um ein er nóg snildur og frekur. Fiskiríkidømi eiga jú allir føroyingar, íroknað tey gomlu og veiku, er tað ikki so, ella hvussu? Hetta sum hevur gingið fyri seg, og ger tað allarhelst enn, viðv. keyp og sølu av skipum og kvotum, fiskiloyvum o.ø., er jú skapt í nýggjari tíð, (meðan Kristian Magnussen eisini var í samgongu). Og her eru veruligir pengar at fara eftir, til at potað í egnan lumma, og ikki til pensiónir. Tí undrar tað, at menn, ið uttan at himprast, takað heilt og fult undir við hesi skipan, og sum í veruleikanum rennir tey gomlu og veiku eitt vist stað (skipanin), fara at skriva um eldraøki, ja tað kann so ikki vera annað, enn at val er ínánd, og hin skøvaða plátan er tikin frammaftur. Um Atli vil teimun gomlu og veiku væl, so kundi hann passandi enn einaferð, fari til sín klandursmakað og floksfelaga, hr. Edmund Joensen á Oyri, og spurt hann, hví hann var so altráður eftir, saman við Kristian Magnussen, at fáa Helenu Dam á Neystabø koyrda frá, tá hon var í fer við, at bøta um viðurskiftini hjá teim gomlu og veiku? Hví ikki longu tá, beinanvegin rætt eina hjálpandi hond? Svari er sera einkult, og tað er, "at tá var ikki val í nánd". Nú bjóða bæði Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin seg fram, beinleiðis at styðja Sjálvstýrisflokkin um hann ætlar, at bøta um pensiónirnar, bert nakrar fáar mánaðir eftir, at tað eydnaðist Edmund og Kristiani, at forpurra alt so til, at Helena mátti fara úr landstýrinum. Tit áttu at skammast, og um tit veruliga ganga og meina, at fólk fer, at lurtað eftir tykkara sjongri um, at tit nú eru loysnin, so mugu tit veruliga trúgva ummaftur.

Nú er so Kristian Magnussen fyri arðu fer í 4 ár vaknaður í stólinum, og rópar eftir løgmanni, um at hann má gera okkurt við Sámal Petur í Grund, tí landstýrismaðurin skal vera ógegniður, hetta tí at ein lækni skal vera ógegniður. Nei, Kristian Magnussen, gevst meðan tíð enn er, folk eru rætt og slætt karvandi troytt av tínum grenji, tú hevur so onki positivt, at vísa á, nú tú fyri tað mesta hevur ligi og sovi í skjótt 4 ár í andstøðu. Hvat hevur tú at vísa á frá tí tíðini tú sat sum landstýrismaður í almanna og heilsumálum, tað man vera ótrúðiliga lítið. Veruleikin man vera tann, at tú er bara so ófatiliga ævinsjúkur inná tað sum onnur syrgja fyri hendir innan almanna & heilsuøki, at tú ert um at bresta.

Vit í Norðstreymi hava fingið ómetaliga hjálp frá Helenu D. á Neystabø og Sjálvstýrisflokkinum í samband við ætlanir um, at byggja Ellis & Røktarheim, men Kristian Magnussen royndi alt tað hann kundi, at forkoma hesi ætlan, og tað átti ikki at dámt Hans Paula Strøm, men hann tagdi. Og tað ringasta sum hendi var, at Edmund Joensen á Oyri var stúttan sum Kristian lenaði seg uppat. Og tí átti Atli Hansen ikki at rópt so hart, tí so unnir heldur ikki hann teimun gomlu og veiku í Norðstreymi nakað gott, ella hvussu?

Til bæði Sambandi og Javnaðin, leggi orðaskifti á annan bógv, tí sum orðataki sigur, "betur er ein hjálpandi hond, enn ein spillandi tunga". Tit niðurbróta alt sum tey gomlu í øllum førum roknaðu fyri nakað, og tað er "tygn á Føroya Løgtingi".

Hómast ikki skriftin á vegginum ?

Edmund Joensen

Ein politiskur meiriluti hevur avgjørt at yvirtaka kirkjuna um góðar tveir mánaðar. Sami meiriluti er av teirri áskoðan, at einki skal fyrireikast áðrenn yvirtøkuna.

Kirkjan skal sambært meirilutanum fyrst yvirtakast og síðani skal finnast fram til, hvat skal henda við henni. Er hetta ikki at geva føroysku fólkakirkjuna upp til skutils ?

Tað er eingin loyna, at ein stórur og sterkur partur av føroysku politikarunum ikki hevur áhuga fyri at verja fólkakirkjuna, heldur tvørturímóti.

Eingir pengar settir av

Fram er komið, at aftaná yvirtøkuna verður tað nógv dýrari at vera limur í fólkakirkjuni. Hetta sæst eisini aftur á fíggjarlógaruppskotinum fyri komandi ár, har ikki eitt klovið oyra er sett av til yvirtøkuna av fólkakirkjuni.

Tá einki verður sett av í sambandi við sjálva yvirtøkuna, so verður neyvan heldur nakað sett av tey komandi árini av hesum monnum. Er hetta ikki óhugnaliga týðulig tala ?

Ísland verður annars tikið fram sum fordømi á nærum øllum økjum. Hví so ikki eisini tá talan er um yvirtøkuna av kirkjuni ? Íslendingar gjalda 0,2 til 0,3 % sum fara til tann lokala partin av útreiðslunum til kirkjurnar. Restin, herundir lønir til biskupar, próstar, prestar o.a., verður goldin av ríkiskassanum.

Rokningin til føroyska kirkjufólkið sær út til at blíva nógvar ferðir størri enn íslendska rokningin.

Teir føroyingar, sum eru góðir við okkara kirkju, hava alla orsøk til at spyrja sitandi landsstýri, hvat teir í grundini ætla við fólkakirkjuni. Sjálvur loyvi eg mær at spyrja tey, sum velja loysingarflokkarnar, og sum vilja verja okkara fólkakirkju: Hómast ikki skriftin á vegginum ?

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo
Anja Weihe anja@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

VIÐMERKINGAR

NATO, yvirgangur og kristnu lívsvirðini

Bjarni Djurholm

Vit eiga at varða okkum fyri politiskari formalismu sum politiskan løtuvinning, nú løgmaður tekur medábyrgd, tá ræður um at verja fókaræði, kristna siðvenju og frælsu mentanina.

Í hálva øld hevur NATO verið garanturin fyri persónliga frælsinum og framburðinum í Vesturheiminum. Verjufelagsskapurin hevur veitt okkum trygd fyri, at fólkastýrið hevur fest røtur í tilvitanini manna millum.

Undir kalda krígnum var ágangurin móti felagsskapinum og harvið fólkastýrinum mangan harðrendur. Undir átakinum Fólk fyri friði og øðrum líknandi felagsskapum, gjørdi uttasti politiski vinstravongurin sær afturvendandi dælt av ófrættakenda dáminum sum valdaði. Informatiónsgrundarlagið var íspunnið og stýrt av propaganduni eystaneftir, haðani málið var at spjaða ótta og óvissu og harvið at máa undan fólkastýrinum.

Her, eins og aðrastaðni, vóru tað tey, sum kritikkleyst lógu fram eftir grúgvu og leptu í seg ófrættakenda propagandaboðskapin, og spjaddu hann millum fólk í skrift og talu. Hvar eru øll hesi í dag? Tey sum komu vassandi úr Mjørkadali hvørja hvítusunnu? Hvørja støðu hava hesi nú, tá tað er avdúkað, at teirra politiska fyrimynd ikki var annað enn bluff og svindul? Og ikki minst, hvønn valdu tey politiskt tá og hvønn stuðla tey í dag?

Extremisma

Síðan múrurin rapaði, politiska óhumskan gjørdist sjónlig, valdsharrar mistu ræði og vegurin var slættaður fyri veruligun friði, hevur mangan verið spurt um leiklutin hjá NATO framyvir. Tað vóru tey, sum spáddu, at næsta átak NATO varð at verja kristna og frælsa vesturheimin undan teirri átrúnarligu fundamentalismu, sum farnu árini er vorðin alsamt meiri sjónlig, og sum heimurin longu varð skelkaður av, tá shahurin í Iran varð feldur í 1979. Eisini varð spátt, at tjóðskaparligar biltingar í leivdunum av londunum handan faldna jarntjaldið fóru at vera ein avbjóðing fyri NATO.

Spádómarnir gingu tíverri út. Ikki minst vóru forsøgnirnar um átrúnarliga extremismu rættar. Hetta varð staðfest 11. september í ár.

Nú var aftur boð eftir NATO. Hesaferð at berja niður tað haturslið av extremistum, hvørs endamál er heilagt kríggj móti okkara kristnu mentan og stýrislagi. Eitt stríð móti teimum, sum onga virðing hava fyri øðrvísi hugsandi og hvørs samfelagsfatan byggir á fundamentalismu, einaræði og kúgan.

Mannsømiligt

Øll limalondini í NATO tók lógvatak og góðu seg undir §5 í NATO-sáttmálanum, eins og Sameindu Tjóðir við Trygdaráðnum á odda stuðlaðu ætlan NATO.

Eisini vit gjørdust partur av herferðini móti altjóða áganginum. Løgmaður var skjótur at staðfesta sjálvsagda stuðul okkara móti yvirgangi, og gav verjusamgonguni fulla undirtøku, tá DK-myndugleikar vendu sær til landsstýrið. Hetta vóru aðrir manssømuligir tónar, enn sjáldsomu løgtingssamtyktirnar móti NATO farnu hálvu øldina. Løgtingssamtyktir, sum stóðu í greiðari andsøgn til týdningin av, at vit vóru undir veingjabreiði NATO og harvið kundu liva í frið og náðum í norðurhøvum.

Skal tú í mótvegis øðrum verða mettur sum virðiligur samstarvsfelagi, er neyðugt at sýna støðufesti, virkisfýsni og trúvirði. Ikki minst er hetta neyðugt í millumtjóða samstarvi. Hesa atferð sýndi løgmaður, nú boð vóru eftir okkum í sambandi við yvirgangsatsóknirnar í New York. Men sum so mangan, so stinga hógvarnir undan onkrastaðni.

Opportunisma

Farnu dagarnar hava vit sæð politiskan glantrileik, har menn og flokkar kropp á kroppi harta løgmann, tí hann tók skjóta avgerð í hesum álvarsmáli. Men hvar er trupulleikin? Uttanlandsnevndin var ikki kunnað, verður sagt. Løgtingið slapp ikki at vísa medábyrgd, sigur onkur annar.

Vantandi samskifti millum ávísar nevndarlimir og formannin í uttanlandsnevndini kann ikki forða løgmanni at taka alneyðugar avgerðir við stuttum skotbrái. Tað kann tí ikki metast annað enn eftirrationalisering og politisk opportunisma íblandað xenofobar reflexreaktiónir, nú orðadráttur er í fjølmiðlunum millum tingmenn um leiklut løgmans í máli, har løgmaður er støðufastur og játtar, at vit eftir førimuni eru við í átakinum móti altjóða yvirgangi og soleiðis verja demokratisku grundsjónarmiðini og kristnu lívsvirðini.

Tað er spell, at afturvendandi politiskt ráksnúni kann vera orsøk til at skaða umdømi okkara úti í heimi. Mongu løgtingssamtyktirnar móti NATO vóru okkum til lítlan sóma, tá hugsað verður um týdningin av hjáveru NATO á okkara leiðum farnu hálvu øldina.

Taka medábyrgd

Okkara grundstøða mótvegis NATO hevur einki við ríkisrættarligu støðuna at gera. Í nýggjum sáttmála millum Føroyar og Danmark, flytir evsta ábyrgd frá ríkismyndugleikunum til løgtingið/landsstýrið, uttan at vit fara at broyta politikkin mótvegis felagsskapinum. Í ártíggju hevur tí einki forða okkum at taka støðu fyri NATO, heldur tvørturímóti. Av somu orsøk hevur NATO-spurningurin altíð verið hugsjónarligur.

Tí eiga vit at varða okkum fyri at nýta politiska formalismu sum politiskan løtuvinning, nú løgmaður greitt hevur sýnt umheiminum, at vit taka medábyrgd, tá ræður um at verja fókaræði, kristna siðvenju og frælsu mentanina.

Enn røkja ríkismyndugleikarnir viðurskifti okkara mótvegis NATO. Tí eigur løgmaður skjótast at biðja um, at landsstýrið altíð verður umboðað, tá ríkismyndugleikarnir viðgera hernaðarviðurskifti, har føroyskt land-, sjó- og loftøki eru partar av millumtjóða verjuátøkum. Soleiðis høvdu vit signalerað greiða støðu fyri NATO.

Hetta hevði eisini sloppið okkum undan afturvendandi opportunistiska og xenefoba politiska skvatlunum, sum aðrastaðni setir okkum í bás at vera óálítandi, tá á stendur.

Gøtu-Stuðlar GÍ-stuðlar

Sjúrður Hansen

Stutt: GÍ 75 og bæði Sarpugerðistún og Syðrugøta hava mín sann eisini hvør sítt 60 ára party nú í ballmeldrinum: Harald Hammer, Syðrugøtu og Áslakkur Hansen, Norðragøtu. Tillukku. Røktingarmenn á hvør sínum lærdómsøki: Áslakkur í fjøllunum (ikki minst á fjalli) Harald í skúlanum.

P/F Vónin í Fuglafirði hevur verið arbeiðsplássið hjá Áslakki seinastu mongu árini og barnið í Gøtu skúla, har Harald hevur arbeitt sum lærari leingi, er vón og gáva bygdarinnar og alt samfelagsins.

Johannus Husgaard fór frá okkum 78 ára gamal herfyri og sum skipari, har Áslakkur Hansen eisini stóð honum við lið sum bestimaður á nótaveiðu, aldist eisini mangur ungdómur til mans á skipsdekki hjá honum.

Í víðastu merking, er tað ein fjølbroyttur skari, Gøtustuðlar og her havi eg als ikki nevnt konurnar í bygdini.

Heystmóti og hugni í SMS

TÍÐINDASKRIV

Mikukvøldið 24 oktober, verður tann seinna av teimum báðum árligu mótasýningunum í SMS.

Hesuferð er talan tó ikki bara um eina mótasýning; men eisini eitt hugnakvøld.

Byrjað verður nevnliga kl. 19.30, tá Malan Eyðunsdóttir undirheldur, og seinni um kvøldið er eisini skemt við Georg S. Petersen á skránni.

Nú nærkast tíðini, har jólaborðhald eru gerandiskostur, og hetta fer at seta dám á sýningina. Samstundis sum møguleiki er at fáa íblástur, og síggja nýggjasta mótan, ber eisini til at fáa sær ein kaffimunn, okkurt lætt afturvið, og njóta hugnaliga umhvørvi. Luttakandi handlarnir eru: Flykran, Klivin, Mango, Vero Moda, Skálkur, Demmus, Hanus & Janus og Fríðkan. Dyrnar lata upp klokkan 19.00, og sjálvt tiltakið fer væntandi at vara í uml. 1? tíma. Atgongumerkir á 50,- eru at fáa í øllum mótahandlum í SMS, og annars við dyrnar frá kl. 19.00 mikudagin.

Mótasýning til børn og ung leygardagin Leygardagin 27. oktober kl. 13.00 hava Schan og Bindibúðin sína egnu mótasýning á Torginum. Orsøkin til, at hesir báðir handlarnir ikki eru við í stóru mótasýningini mikukvøldið er, at tann sýningini er ikki serliga væl eydnað til tær vørur og úrval, sum hesir báðir handlarnir selja. Og harvið fáa hesir báðir handlarnir nógv meir burturúr at hava sýningina leygardagin.

Klæðini hesir báðir handlarnir sýna fram, eru klæðir til yngra ættarliðið. Schan sýnir fram mótaklæðir til smábørn og hálvvaksin, meðan Bindibúðin sýnir fram nýggjastu bundnu klæðini til børn og ung. Mótasýningin leygardagin er ókeypis.

Nýggj teknisk útgerð, hevur samlað støv síðani 1998

Edmund Joensen

Løgmaður Anfinn Kalsberg svaraði í vikuni einum fyrispurningi frá Marjus Dam løgtingsmanni fyri Vágarnar, sum vildi hava at vita hvussu fór at verða við teimum útbyggingum sum steðgaðu upp tá ið hetta landsýri tók við. Svarið var sum vanta eitt polittiskt svar sum onki hald var í.

Allir føroyingar vita at loysingarpolitikkurin hjá samgonguni hevur steðga øllum útbyggingum her á landi, sum staturin er uppí. Hetta er eisini galdandi fyri flogvøllin í Vágum.

Fyri stuttum hendi í Milano í Italia ein syrgilig flogvanlukka. Vegna toku sóðu tvey flogfør sum koyrdu á flogbreytini ikki hvørt annað, og hettan gjørdist størsta flogvanlukka í søguni hjá S A S. Øll sum vóru við báðum flogførunum lótu lív.

Undir eftirkanningini av vanlukkuni kom fram, at tann neyðuga radarútgerðin sum skuldi til, fyri at byrgja fyri vanlukkum av hesum slagnum var keypt, men ikki sett upp. Hon lá á goymsluni hjá flogvøllinum og samlaði støv. Sagt var eisini, at tað var ikki mynduleikakrav við slíkum radara, og tí var hann bara keyptur og lagdur á goymsluna, heldur enn at vera settur upp.

Eg kundi ikki lata verað við at hugsa um Vága floghavn, tá ið eg hoyrdi um flogvanlukkuna. Vága floghavn fekk 1998 tekniska útgerð sum skuldu hjálpa flogførum at lenda í ringum líkindum. Hetta arbeiði var klárt at fara undir tá ið hetta landstýrið tók við, fyri skjótt fýra árum síðan. Men tekniska útgerðin liggur helst á sama hátt sum útgerðin í Milano á goymslu og samlar støv, ístaðin fyri at hjálpa okkara flogførum í vánaligum líkindum. Har kemur hon helst at liggja til eitt nýtt landstýri tekur við.